

Yapım işleri ihaleleri Havanın Fen ve Sanat Kurallarına Uygun Olmayan Döneminin Süre Uzatımı Açısından Değerlendirilmesi

✘ Yapım işlerinde işe ait süre belirlenirken çalışılmayan günler göz önünde bulundurulur. Bu husus tip sözleşmelerin 9. maddesinde; “Yüklenici taahhüdün tümünü, işyeri teslim tarihinden itibaren ... gün içinde tamamlayarak geçici kabule hazır hale getirmek zorundadır. Sürenin hesaplanmasında; havanın fen noktasından çalışmaya uygun olmayan dönemi ile resmi tatil günleri dikkate alındığından, bu nedenlerle ayrıca süre uzatımı verilmez” şeklinde olup aynı maddede çalışılmayan günlerin tarihide belirtilir.

Mücbir sebeplerden veya idareden kaynaklı bir durum oluşması halinde verilen ek sürenin çalışılmayan döneme denk gelebilmektedir.

Bu durumda yapılacak olan imalatların teknik olarak çalışılmayan dönemde yapılabilişliği tespit edilip çalışılmayan dönem atlanarak veyaatlanmayarak işin bitim tarihi belirlenir. Bu husus Yapım İşleri Genel Şartnamesinin 29. maddesinin son fıkrasında; “İşin tamamlanması için sözleşmesinde tespit edilen tarih veya süre haricinde başkaca kayıt bulunmayan işlerde, havanın fen noktasından çalışmaya uygun olmayan devresi ile resmi tatil günleri göz önünde tutularak iş bitim tarihi veya süresi belirlenmiş sayılacağından, yüklenici, çalışmadığı bu gibi günleri öne sürerek süre uzatılması isteğinde bulunamaz.

Ancak süre uzatımlarında, yapılacak işin özelliğine göre

çalışılmayacak günler de dikkate alınarak verilecek süre belirlenir” şeklinde açıklanmıştır.

Konuyla ilgili Sayıştay Temyiz Kurulu Kararı aşağıda belirtilmiştir;

Tutanak No : ...

Tarih :....

İçerik : 1313 sayılı ilamın 18. maddesi ile ... yükleniminde bulunan 31.08.2007 tarihli ve 323.000,00 YTL sözleşme bedelli, “... Yapım İşi” ihalesine ilişkin süre uzatımının hatalı verilmesi nedeniyle gecikilen süreye ilişkin olarak gecikme cezasının kesilmemesi neticesinde kamu zararına sebebiyet verildiği gerekçesi ile 14.728,80 TL’ye tazmin hükmü verilmiştir.

Yapım işleri Genel Şartnamesinin 30. maddesinin son fıkrasında;

“(...) İşin tamamlanması için sözleşmesinde tespit edilen tarih veya süre haricinde başkaca kayıt bulunmayan işlerde, havanın fen noktasından çalışmaya uygun olmayan devresi ile resmi tatil günleri göz önünde tutularak iş bitim tarihi veya süresi belirlenmiş sayılacağından, yüklenici, çalışmadığı bu gibi günleri öne sürerek süre uzatılması isteğinde bulunamaz. Ancak süre uzatımlarında, yapılacak işin özelliğine göre çalışılmayacak günler de dikkate alınarak verilecek süre belirlenir” hükmü yer almaktadır.

Söz konusu işe ait idari şartnamenin “İşe Başlama ve İş Bitirme Tarihi” başlıklı 49. maddesinde;

“49.1-Sözleşmenin imzalandığının (Sayıştay tesciline tabi işlerde ise bu tescilin yapıldığının) İdare tarafından yüklenicinin kendisine veya tebligat için gösterdiği adrese tebliği tarihinden itibaren 5 (BEŞ) gün içinde yer teslimi yapılarak işe başlanacaktır.

49.2-İşin süresi, yer tesliminin yapıldığı tarihten itibaren 70 (YETMİŞ) takvim günüdür.

49.3-Bu Şartnamenin 50 nci maddesinde belirlenen çalışılmayacak günler, bu sürenin hesabında dikkate alınmıştır. Yüklenici bu sürelerde faaliyette bulunamadığı gerekçesiyle süre uzatımı isteyemez”

Aynı Şartnamenin “Süre Uzatımı Verilebilecek Haller ve Şartları” başlıklı 51. maddesinde ise;

“51.1. Mücbir sebep olarak kabul edilen aşağıdaki hallerde süre uzatımı verilir:

1. a) Doğal afetler,
2. b) Kanuni grev,
3. c) Genel salgın hastalık,
4. d) Kısmi veya genel seferberlik ilanı,
5. e) Gerektiğinde Kamu İhale Kurumu tarafından belirlenecek benzeri diğer haller.

51.2. Yukarıda belirtilen hallerin mücbir sebep olarak kabul edilmesi ve yükleniciye süre

uzatımı verilebilmesi için, mücbir sebep olarak kabul edilecek durumun;

1. a) Yüklenicinin kusurundan kaynaklanmamış olması,
2. b) Taahhüdün yerine getirilmesine engel nitelikte olması,
3. c) Yüklenicinin bu engeli ortadan kaldırmaya gücünün yetmemesi,

ç) Mücbir sebebin meydana geldiği tarihi izleyen yirmi (20) gün içinde yüklenicinin İdareye yazılı olarak bildirimde bulunması,

1. d) Yetkili merciler tarafından belgelendirilmesi zorunludur.

51.3- Ayrıca, İdarenin, işin sözleşmede ve Yapım İşleri Genel Şartnamesinde yer alan, sözleşmenin ifasına ilişkin yükümlülüklerini yüklenicinin kusuru olmaksızın yerine getirmemesi (yer teslimi, projelerin onaylanması, ödenek yetersizliği gibi) ve bu sebeple sorumluluğu yükleniciye ait olmayan gecikmelerin meydana gelmesi, bu durumun taahhüdün yerine getirilmesine engel nitelikte olması ve yüklenicinin bu engeli ortadan kaldırmaya gücünün yetmemiş bulunması halinde; durum idarece incelenerek, işi engelleyici sebeplere ve yapılacak işin niteliğine göre, gecikilecek işin bir kısmına veya tamamına ait süre uzatılabilir” hükümleri yer almaktadır.

Yüklenici ile Bitlis Valiliği İl Milli Eğitim Müdürlüğü arasında ..... tarihinde akdedilen sözleşmenin “İşe Başlama ve Bitirme Tarihi ve Gecikme Halinde Alınacak Cezalar” başlıklı 10. maddesinde;

“10.1.1. Sözleşmenin imzalandığının (Sayıştay tesciline tabi işlerde, tescilin) idare tarafından yüklenicinin kendisine veya tebligat için gösterdiği adrese tebliğ tarihini izleyen günden itibaren 5 (BEŞ) gün içinde Yapım İşleri Genel Şartnamesi hükümlerine göre yer teslimi yapılarak işe başlanır. Yüklenici taahhüdün tümünü, işyeri teslim tarihinden itibaren 70 (YETMİŞ) gün içinde tamamlayarak geçici kabule hazır hale getirmek zorundadır.

10.1.2. Bu işyerinde havanın fen noktasından çalışmaya uygun olmadığı günler..... – ..... tarihleri arasındadır. Ancak, işin bitiminde bu devre dikkate alınmaz ve idare yükleniciden teknik şartları yerine getirerek işi tamamlaması için bu devre içinde çalışmasını isteyebilir.

10.1.3. Belirlenen süreler takvim günü; esasına göredir. Bu sürenin hesaplanmasında; havanın fen noktasından çalışmaya uygun olmayan devresi ile resmi tatil günleri dikkate alındığından, bu nedenlere istinaden ayrıca süre uzatımı verilmez. Zorunlu nedenlerle ertesi seneye sari hale gelen işlerde, çalışmaya uygun olmayan devre ödenek durumuna ve

imalat cinsine göre dikkate alınır.

10.2.1 İdarece verilen süre uzatımı hariç, iş zamanında bitirilemediği takdirde geçen her takvim günü için yüklenicinin hak edişinden sözleşme bedelinin %0,03 (ONBİNDEÜÇ) oranında gecikme cezası kesilir. Günlük gecikme cezasının matrahına o tarihe kadar hesaplanan fiyat farkları da dahil edilir” denilmektedir.

İşyeri,.... tarihinde teslim edilmiş, sözleşmeye göre işin süresi 70 gün olduğundan iş bitim tarihi de ..... olarak belirlenmiştir. Bitlis İlinde havanın fen noktasından çalışmaya uygun olmadığı günler .... ile .... tarihleri arasındadır.

.... tarihli süre uzatım kararında .... tarihinde bitmesi gereken işin son 28 (yirmisekiz) günü çalışılmayan döneme denk geldiği için bu sürenin inşaat sezonunun başlangıcı olan ... tarihine eklenerek yeni iş bitim tarihinin .... olarak belirlenmesi ve ... yılı içerisinde tamamlanması kararlaştırılmıştır.

Yine bu karara göre ... yılında işin %28'i oranında iş yapılmıştır. Harcanamayıp ... yılına devreden ödenek ise işin %72'sine tekabül etmektedir.

Ayrıca, havanın fen noktasından çalışmaya uygun olmayan devresi ile resmi tatil günleri göz önünde tutularak iş bitim tarihi veya süresi belirlenmiş olduğundan, yüklenici, çalışmadığı bu gibi günleri öne sürerek süre uzatılması isteğinde bulunamaz.

Kaldı ki, işin süresi belirlenirken çalışılmayan günler dikkate alınarak hesaplama yapılmaktadır. Dolayısıyla, daha sonra yükleniciye çalışılmayan günler ileri sürülerek süre uzatımı verilmesi mümkün değildir.

Bununla birlikte, Süre Uzatım Komisyonunca verilen kararın bir süre uzatımı olmadığı, çalışılmayan günlerin dâhil

edilmesiyle (Sözleşmenin 10.1.2. maddesi hükümlerine göre) iş bitim tarihinin doğru olarak hesaplanması olduğu, Yüksek Fen Kurulunun ... tarih ve ...sayılı numaralı kararında “Bu iş yerinde çalışılmayan gün yoktur” ifadesi sözleşmede yer alırsa havanın fen noktasında çalışmaya uygun olmadığı günlerin süreye dâhil edilmiş olacağıının vurgulandığı, kendi sözleşmelerinde de bu ifade olmadığından herhangi bir kamu zararı oluşmadığı ve .... tarihli ve ... sayılı Temyiz Kurulu Kararında ise “sadece inşaatın sürdüğü yıllarda harçlı imalatların yapılamayacağı tarihler için süre uzatımı verilmesinin mümkün olduğu”nun belirtildiği iddia edilmiş ise de;

İdari şartnamede belirtilen mücbir sebepler gerçekleşmemiş, yüklenicinin kusuru olmaksızın idareden kaynaklı (yer teslimi, projelerin ve iş programının onaylanması, ödenek yetersizliği gibi) bir gecikme meydana gelmemiştir. İşin süresi ise 70 takvim günüdür.

Yapım İşleri Genel Şartnamesi, işe ait idari şartname ve sözleşme hükümlerinde de belirtildiği gibi bu sürenin hesabında havanın fen noktasından çalışmaya uygun olmayan devresi ile resmi tatil günleri dikkate alındığından, bu nedenlere istinaden ayrıca süre uzatımı verilemez. Ayrıca, işe ilişkin sözleşmenin 9. maddesi gereğince Yapım İşleri Genel Şartnamesi sözleşmenin eki ve ayrılmaz parçası olduğundan, Genel Şartname hükümleri taraflar için bağlayıcı olup, bu şartnamede yer alan hükümlerin sözleşmeye yazılmasına gerek bulunmamaktadır.

Bahsi geçen Yüksek Fen Kurulu kararının “Sözleşmede böyle bir hüküm yoksa süre uzatımı verilebilir” şeklinde yorumlanması mümkün olamadığı gibi yine bahsedilen Temyiz Kurulu kararı ... yılında verilmişken ilam konusu hususa dayanak teşkil eden ve söz konusu işin gerçekleştirilmesinde hükümleri uygulanan Kamu İhale Kanunu ve Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu ile bunların ikincil mevzuatları ... yılı ve sonrasında yürürlüğe girdiğinden söz konusu kararın emsal olarak gösterilmesi de mümkün değildir.

Ayrıca, ekim, kasım ve aralık ayı içerisindeki yağış miktarlarını, toprak üstü hissedilen sıcaklıkları, günlük minimum sıcaklıkları ve donlu günleri gösteren belgeler gönderilmiştir. Meteorolojiden alınan bu belgelerin dışında hangi hava koşullarının hangi imalata engel teşkil edeceğine, işin gecikmesine neden olup olmayacağına ve gecikmesine neden olacaksa işi ne kadar geciktireceğine dair bir tespit ise yapılmamış, süre uzatım kararına dayanak olarak bu tespit gösterilmemiştir.

4734 sayılı Kanunun "Temel İlkeler" başlıklı 5. maddesinde; "İdareler, bu Kanuna göre yapılacak ihalelerde; saydamlığı, rekabeti, eşit muameleyi, güvenirliliği, gizliliği, kamuoyu denetimini, ihtiyaçların uygun şartlarla ve zamanında karşılanmasını ve kaynakların verimli kullanılmasını sağlamakla sorumludur" denilmektedir.

Söz konusu iş Yapım işleri Genel Şartnamesi ve İşin İdari Şartnamesinin mezkur hükümleri çerçevesinde ihale edilmiş; istekliler ve yüklenici tarafından bu hükümler bilinerek teklif verilmiştir.

Bu hükümler ihale için verilecek teklifleri etkileyecek bir mahiyette olduğundan ihale sonrası bu hükümlerde ve şartlarda zorunlu olmayan nedenlerle değişikliğe gidilmesi yukarıda belirtilen temel ilkelere aykırılık teşkil edecektir.

İl ve bölgeye ait coğrafik, demografik ve benzeri özellikler idare tarafından sürenin tespitinin yapıldığı esnada, yüklenici tarafından teklif verildiği ve sözleşme imzalandığı esnada bilinmektedir. ... tarihinde İhale edilen iş için ... tarihinde taraflar arasında sözleşme akdedilmiştir.

Süre uzatımına gerekçe olarak gösterilen ve mücbir sebep olarak kabul görebilecek veya idareden kaynaklanan bir sebep de bulunmamaktadır.

Geçici kabul tutanağında işin bitirildiği tarih ve geçici kabul itibar tarihi .... olarak yer almaktadır. İş yeri teslimi

04.10... 'de yapıлып, iş bitimi 12.12... olarak belirlenmesine karşılık ..... 'de bitirilmesi nedeniyle gecikilen 152 gün için gecikme cezası kesilmesi gerekmektedir.

Bu itibarla, yukarıda yer alan mevzuat hükümleri gereğince, işin süresinin hesabında havanın fen noktasından çalışmaya uygun olmayan devresi dikkate alınıp bu devreye istinaden ayrıca süre uzatımı verilmesi mümkün olmadığından, dilekçi talebinin reddi ile 1313 sayılı ilamın 18. maddesiyle 14.728,80 TL'ye ilişkin olarak verilen tazmin hükmünün TASDİKİNE, Oybirliğiyle